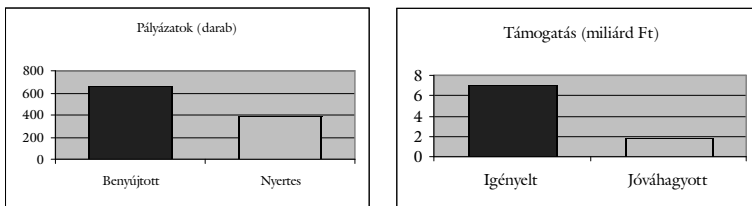

TISZTELT OLVASÓ!

A HATÁRON túli magyarság helyzete a környező országokban is végbement rendszerváltozásoknak köszönhetően az elmúlt évtizedben fokozatosan javult. Azonban a kisebbségi sorsban élő magyar emberek jogai és jogérvényesítési lehetőségei sok esetben nem érik el az anyaország által is kívánatosnak tartott európai normákat. Ezért Magyarországon szükségszerű az olyan intézményszervezetek létrehozása és működtetése, amelyek a határainkon túl élő, de magukat egy nemzethez tartozónak valló magyarokat anyagi és erkölcsi támogatásban részesítik. *Az Apáczai Közalapítvány* 1999-től vállal szerepet a határon túli magyarság támogatásában. A közalapítvány fő célja a határon túl működő magyar nyelvű felsőoktatás és szakképzés támogatása. Ennek módja a már kialakult intézmények, szervezetek megerősítése és újak létrehozása; az oktatók és diákok ösztöndíjazása, az anyaországi kapcsolatépítés és a továbbképzés elősegítése.

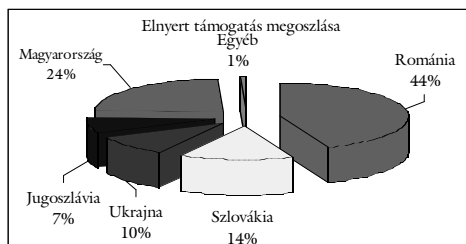
A közalapítvány célkitűzéseit pályázati rendszer keretein belül valósítja meg. Az Apáczai Közalapítvány minden évben több témában és területen hirdet meg pályázati programokat. Természetesen vannak olyan pályázati programok, amelyek minden évben újra meghirdetésre kerülnek. Ilyen programunk a továbbképzés, ingatlan-beruházás, működési költség, eszközbeszerzés támogatása, illetve a határon túli magyar diákok ösztöndíjazása, valamint a határon túli magyar szórvány vidékek támogatása. A pályázati témákról, a kiírás szövegéről a Kuratórium határoz. A pályázatok meghirdetése az országos és a helyi sajtó útján történik, azokon általában jogi személyek vehetnek részt, a pályázati adatlap kitöltésével, a benyújtási határidő megtartásával. Egy pályázati programra egy pályázó csak egy pályázatot nyújthat be, és hiteles dokumentumokkal kell igazolni jogi személyiségét. A beérkezett pályázatokról a határon túli szakemberekből álló Tanácsadó Testület véleményezése után a közalapítvány Kuratóriuma dönt.

A közalapítványhoz beérkezett igények és a megítélt támogatások (1999–2001)

A kuratóriumi ülésen a Kuratórium tagjai egyenként megvitatják a pályázatokat és többségi szavazattal döntenek a támogatásról illetve annak feltételeiről. Az iroda a támogatási szerződés aláírását követően kezdi meg a támogatási összeg folyósítását. Az összeg utalása több részletben történik; a következő részlet teljesítésének feltétele az előző részlettel történő elszámolás. A pályázó pénzügyi végelszámolása és szöveges beszámolója zárja a programot, amelyet kuratóriumi határozat erősít meg.

Az Apáczai Közalapítvány alkuratóriumi rendszert nem működtet, ám feladathoz rendeltlen rendszeresen előfordul, hogy egy-egy szakértői ad hoc bizottságot illetve határon túli pályázati lebonyolítót kért fel együttműködésre. A pályáztatás teljes folyamatában törekszünk a terület értőivel, ismerőivel való rendszeres egyeztetésre.

A Kuratórium munkája során figyelembe vette, hogy a rendelkezésre álló támogatási összegek ne aprózódjanak szét, ezért a támogatások nagyobb részét ígéretes, nagyobb léptékű programok megvalósítására fordította. Az egy nyertes pályázóra jutó támogatás átlagban 4 900 e Ft volt. Ezen kívül fontos szempont volt az is, hogy a támogatás döntő része határon túlra kerüljön, hogy a magyar fiatalság a magyar nyelvű szakképzésben, felsőoktatásban a szülőföldjén részesüljön.

Programjaink megvalósításakor többször kaptak már működő kezdeményezések támogatást. Így 1999-ben, 2000-ben és 2001-ben egyaránt támogattunk számos nagy hírű intézményt, így – többek között – az Erdélyi Múzeum Egyesületet, a kolozsvári Református Teológiai Intézetet, a Vajdasági Módszertani Központot, a Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösséget, a kassai Magyar Tannyelvű Középfokú Ipariskolát, és a Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskolát.

A régiók megerősítése mellett célunk volt új intézmények létrehozása. Ilyen program a zoboraljai Vállalkozói Szakközépiskola, a marosvásárhelyi tanári lakás- és kollégium épületegyüttes, az újvidéki Apáczai Kollégium megteremtése. Természetesen egyik sem jöhetett volna létre, ha nem lett volna egy-egy kiemelkedő helyi szervező egyéniség, aki a megvalósításban, a kivitelezésben partnerünk lehetett.

A következőkben az általunk kezdeményezett Magyarul – Határok Nélkül elnevezésű programot mutatjuk be részletesebben. Ez a különleges projektünk a nyugati magyar szórvány nyelvi megmaradásának támogatására irányul. A közalapítvány két magyar nyelvtanárt küldött ki Ausztráliába, illetve Brazíliába. Az alábbiakban *Hesz Dóra Virág* és *Jáki Ákos* beszámolóiból olvashatnak részleteket:

MAGYARTANÍTÁS SAO PAULÓBAN,
AZ APÁCZAI KÖZALAPÍTVÁNY KÜLDETÉSÉBEN

Részletek Jáki Ákos beszámolójából

(...) Vannak egyszemélyes órák, illetve kiscsoportosak, ahol a tanítottak száma soha nem haladja meg a 4 főt. Az egyedül tanulók között vannak gyerekek (9-12 évesek), fiatalok, illetve felnőttek is (25-65 évesek). Ahányan vannak, annyiféle motiváció jellemzi őket. Az egyik csoport – számunkra talán a legfontosabb – a magyar származású gyerekek és fiatalok csoportja. Néhányuknál mindkét szülő magyar származású, 90%-ban már nem Magyarországon születtek, tehát azt lehet mondani, hogy a magyart (második, illetve első) anyanyelvként már Brazíliában tanulták. A legjobb nyelvi tudás – természetesen – ott tapasztalható, ahol mind az anya, mind pedig az apa magyar származású. (...) Két hónap elteltével már olyan helyzetbe kerültem, hogy egyedül képtelen vagyok több órát vállalni. Egy jó hónappal ezelőtt már megfogant bennem a gondolat, hogy nekem kell kiképeznem – tehetségem szerint – vállalkozó szellemű, és arra alkalmasnak ítélt magyarokat a nyelvtanítás tanítására. Elsősorban

nyugdíjas, ráérő anyukákra és nagymamákra gondolunk. (...) Az első negyedévet egészen pontosan 50 bejegyzett tanulóval zártuk a Magyar Iskolában. Az 50-es szám fokozatosan alakult ki, hiszen az iskola szervezése és a jelentkezések beérkezése időt vett igénybe. Jelenleg 4 helyszínen tanítok. A tanulók a Hungarolingua-sorozat (Debreceni Nyári Egyetem) különböző tankönyveiből és munkafüzetekből tanulnak, melyet a Külügyminisztérium segítségével először egy kisebb, majd egy nagyobb tételben tudunk kiszállíttatni. (...) Természetesen nem lehet elhallgatni a nehézségeket sem. Elsősorban arra az egyszerű és ismert tényre gondolok, hogy a magyar nyelv nehéz; ezt eddig is tudta mindenki, de aki most kezdte tanulni, az most a saját bőrén tapasztalhatja.

MAGYAR TANÍTÓNŐ AUSZTRÁLIÁBAN (BRISBANE)

Részletek Hesz Dóra Virág beszámolójából

(...) A gyerekeket korosztályi csoportokba osztottam, csoportonként 10 tanulóval foglalkoztam. A Fülemülék: 6-8 évesek, a Sárgarigók: 8-10 évesek, a Fecskék: 10-13 évesek, a Gólyák: 14-16 éveseket jelentenek. Minden reggelt egy közös daltanulással indítottunk. Délelőtt 4 órában tartottam nyelvi foglalkozást külön-külön a csoportoknak. Ebéd után csapatversenyeket szerveztem, amelyek témája mindig kapcsolódott a magyar kultúrához, hagyományokhoz. Minden nap tanultunk valamilyen népi játékot is. (...) Munkám szépen alakul, az első negyedévi felmérések sikeresen zárultak; az Anyák napi ünnepség után múlt vasárnap Gyereknapot szerveztem a Magyar Házban; június végén a húsvétihoz hasonló 4 napos tábort szervezek. (...) Az iskola sikerességén felbuzdulva alakult egy tánccsoport, már második hónapja járunk próbákra, az utazásom utáni héten lesz is már fellépésünk egy Art Expo nevezetű fesztiválon, amit a Magyar Ház szervezett.

AZ APÁCZAI KÖZALAPÍTVÁNY ELÉRHETŐSÉGE:

V. Budapest, Báthori utca 10. (303-as szoba)

Postacím: 1244 Budapest, Postafiók 806.

Telefon: (36-1) 302-5303

Internet kapcsolat: www.apalap.hu

Elektronikus postacím: apalap@apalap.hu